

UNIVERSITETET I BERGEN

MØTEINNKALLING

Studiestyret ved Det humanistiske fakultet

Tidspunkt: 11.03.26, kl. 12.15-13.30

Stad: Harald Hårfagres gate 1, møterommet i 1. etasje.

Innkallinga er sendt til:

Heming Helland Gujord, Birger Solheim (IF), Aidan Conti (LLE), Christian Sæle (AHKR), Franz Knappik (FOF vara), Kari Jegerstedt (SKOK), Gry Ane Lavik (UB), Sara Sørholt (studentrepresentant) og Tord Varhaug Lie (studentrepresentant).

Kopimottakarar: Jacob Hoffmann, Signe Nilssen, Ståle Melve, Deirdre Smith, Mari-Kristine Morberg, Julie Alver Tønsaker, Hanne Svanholm Misje, Ellen Vikersveen, Shizuka Sydnes, Helge Restad, Elisabeth Hagen Hjellbrekke, Ayla Tessem og Rebekka Nistad.

Saksliste og sakspapir finner du i teamskanalen Studiestyret og [Studiestyret | Det humanistiske fakultet | UiB](#).

Eventuelt forfall må meldast snarast til personleg varamedlem og til rebekka.nistad@uib.no.

Bergen, 05.03.26

Heming H. Gujord
visedekan

Julie Alver Tønsaker
studiesjef

SAKSLISTE:

- I Godkjenning av innkalling og saksliste
- II Godkjenning av protokoll frå [Studiestyremøte 11.2.26](#)

III Orienteringssaker

- SAK 08/26 Humanistar les 2026
- SAK 09/26 Utlyste midlar til kvalitetsutvikling i 2026

IV Vedtakssaker

- SAK 10/26 Rapport frå ekstern fagfelle, nordisk
- SAK 11/26 Rapport frå ekstern fagfelle, tysk

- Sak 12/26 Studieporteføljeprojektet
Presentasjon av følgjande studieprogram i ny struktur:
BAHF-KUN
BAHF-NOFI
BAHF-TEAT

V Eventuelt

Studiestyret ved Det humanistiske fakultet

Møte: 11.03.2026

SAK 10/26: Rapport frå ekstern fagfelle, nordisk

Dokument i saka

- Rapport frå ekstern fagfelle, BAHF-NOLIS
- Rapport frå ekstern fagfelle, MAHF-NORD
- Kommentar frå programstyret til rapportane frå ekstern fagfelle

Bakgrunn for saka

Ekstern fagfelle i nordisk, Linda Hamrin Nesby, har levert inn to rapportar, ein for bachelorprogrammet og ein for masterprogrammet i nordisk språk og litteratur. Rapportane blir lagt fram for Studiestyret av undervisningskoordinator ved LLE.

Forslag til vedtak

Studiestyret tar rapportane til orientering.

Heming H. Gujord
visedekan

Julie Alver Tønsaker
studiesjef

Det humanistiske fakultet

Dato
02.03.2026

Referanse
2015/790

Rapport fra ekstern fagfelle for nordisk 2024

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier sender med dette over rapporter fra ekstern fagfelle, Linda Hamrin Nesby (Universitetet i Tromsø). Rapportene gjelder programmene BAHF-NOLIS og MAHF-NORD for 2024.

Programstyret for nordisk hadde rapportene oppe som egen sak i møte den 5. mai 2025. Leder for programstyret og fagkoordinator, Helga Mannsåker, skrev i etterkant av møtet en felles kommentar til rapportene (vedlagt).

Med vennlig hilsen

Signe Nilssen
studieleder

Veronica Ann Christensen
seniorkonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.

Postadresse
Universitetet i Bergen
Institutt for lingvistiske, litterære og
estetiske studier
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Veronica Ann Christensen
Telefon: 555 88 957
Mobil:
E-post: Veronica.Christensen@uib.no

Programevaluering

Bachelorprogrammet i nordisk språk og litteratur ved Universitetet i Bergen

Professor Linda Hamrin Nesby, UiT Norges arktiske universitet, mars 2025

Kopi til instituttleder, programstyreleder nordisk og fagkoordinator litteratur Frode Helmich Pedersen og fagkoordinator språk Helga Mannsåker

1. Bakgrunnsinformasjon

Rapporten omfatter Bachelorprogrammet i nordisk språk og litteratur for 2024. Rapporten er skrevet med utgangspunkt i «Veiledende mal for rapport for ekstern fagfelle» og «Retningslinjer for eksterne fagfeller ved Universitetet i Bergen». Den baserer seg ellers på følgende bakgrunnsmateriale:

- Studieplaner og emneevalueringer på nett beregnet for studenter
- Oppmeldingstallrapporter
- Vurderingsmeldingstall
- Studentevalueringer
- Oversikt sensorordninger
- Tidligere programrapporter 2013, 2015, 2023 og 2024
- Referat fra programstyremøter
- UiBs kvalitetsbase
- Tredjepartsinformasjon; NOKUTs Studiebarometer og Samordna opptak

Møte med ansatte språk (Helga Mannsåker og Torodd Kinn) og ansatte nordisk litteratur (Frode Helmich Pedersen, Christine Hamm, Eirik Vassenden, Jørgen Sejersted, Marie Magnor og Anders Gullestad) 3. mars

Møte med studierådgiver Veronica Christensen 3. mars

Møte med fire studentrepresentanter (to fra andre semester lektor, to fra andre semester disiplin) 3. mars

Bachelorprogrammet i nordisk språk og litteratur ble sist gang vurdert i 2024. I rapporten den gang ble det foreslått forbedringstiltak knyttet til oppmøte, utveksling, vurdering, kvalitetsutviklingsarbeid og rekruttering.

2) Evaluering av studieprogrammet

Programmet er normert til 3-årig fulltidsstudium og 180 studiepoeng (sp.), normalt fordelt på 30 sp. innføringsemne, 90 sp. spesialisering og 60 studiepoeng valgfrie emner. Første semester består av ex. Phil, samt to obligatoriske emner – hvert emne utgjør 10 studiepoeng. Andre semester består av to obligatoriske emner i litteratur og språk på til sammen 30 studiepoeng. Tredje semester består av tre obligatoriske emner på til sammen 30 studiepoeng. Fjerde og femte semester består av frie emner der studentene kan velge fritt blant alle åpne emner ved UiB, eller dra på utveksling.

Studentene må ha tatt innføringsemnene Examen philosophicum EXPHIL-HFSEM seminarmodellen (10 sp.) *eller* EXPHIL-HFEKS skuleeksamen (10 sp.) samt EXFAC00SK Språkkunnskap (10 sp.) *eller* EXFAC00AS og NORD100 Innføring i nordistikk (10 sp.). I samtale med fire BA-studenter meldte disse om store likheter mellom EXFAC00SK Språkkunnskap og NOSP-104 En av studentene syntes det var bra siden de da fikk de repetert stoffet, men flertallet av de jeg snakket med hadde ønsket seg noe mer variasjon og utfordringer. Det oppfordres til at språksiden ser nærmere på dette og vurderer eventuelle endringer.

Presentasjonen av programmet på nett er god. Beskrivelsen av «Mål og innhold» er innbydende: lett og tydelig formulert der fagets aktualitet kommer godt frem. Læringsutbyttebeskrivelsen på studieprogramnivå (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse) er dekkende og tydelig beskrevet. Den er formulert i et klart og tydelig språk og gir, presumptivt, svar på mange av de spørsmål studentene har (bla hva lærer jeg, hvor mange timer bruker jeg på studiet, hvilken jobb kan jeg få). Nordisk bachelor ved UiB har en klar og systematisk oppbygging.

BA-programmets arbeidsrelevans kommer tydelig frem på hjemmesiden, der det nevnes ulike karrieremuligheter som studiet gir. En lignende tydelig tematisering av yrke og arbeidsliv, gjenfinnes i mindre grad i emnebeskrivelsene. På direkte spørsmål om hvorvidt de ønsket mer informasjon om arbeidslivsrelevans innenfor emnene, svarte både lektor- og disiplinstudenter bekreftende på dette. Lektorstudentene mente det ville vært bra å få kunnskap om hva de kunne bruke nordisk til, dersom de en dag skulle ønske å jobbe innenfor noe annet enn undervisning. Studentene trakk i forbindelse med arbeidslivsrelevans frem som positivt og inspirerende «Pizza og prat» der Hamm og Kinn snakket om hva som lå bak deres valg av nordiskfaget som yrkesvei. Studentene sa at de lot seg inspirere av forelesernes egne yrkeserfaringer så vel som forelesernes personlige refleksjoner om fagstoffet – både innenfor litteratur og språk.

I fjorårets rapport (2024) ble det meldt inn at det kunne vært noe mer samarbeid mellom språk og litteraturfaget. Studentene nevnte at det hadde vært spennende med samarbeid mellom språk og litteratur, særlig om «eldre litteratur» (norrønt). Det ble vist til hvordan de som norskærere skal undervise i både språk og litteratur og at en kombinert bruk av disse ville vært spennende. I samtale med de ansatte virket språksiden åpen for et flerfaglig samarbeid, for eksempel om metaforbruk, norrønt og retorikk. Det oppfordres til å undersøke om det er mulig å finne aktuelle faglige flater der man kan etablere et slikt samarbeid i noe større grad enn i dag.

Studentmobilitet er et nasjonalt satsningsområde for høyere utdanning. Regjeringen har et langsiktig mål om at halvparten av norske studenter skal ha et utenlandsopphold i løpet av studietiden. Foreløpig er andelen langt lavere. I 2019 reiste 16 prosent av studentene på utveksling, men etter pandemien har tallet sunket til 13,7 prosent i 2023. Regjeringens kortsiktige mål er å øke dette til 20 prosent. Noen fagområder, som humaniora og samfunnsvitenskap, har spesielt lav mobilitet.

Hvordan kan man øke interessen for utenlandsopphold? I intervjuet med studentene kom det frem at praktiske utfordringer, som flytting og jobbmuligheter, kan være hindre for å reise ut. Samtidig trakk studentene frem at det faglige er viktigst, og de etterlyste bedre informasjon om hva ulike institusjoner kan tilby dem faglig innenfor BA-programmet. De mener at denne type informasjon (om faglige relevante utvekslingssteder) gjerne kunne vært integrert i undervisningen, for eksempel ved å knytte det til forskernes egne faglige nettverk eller forelesernes egne erfaringer fra utenlandsopphold. Kanskje kan faglærerne ved studieprogrammet dele egne erfaringer ved utenlandsopphold som student, stipendiat eller fast ansatt, informere om relevante muligheter og gjøre utvekslingsprosessen enklere? Disse

tankene ble introdusert for faglærerne og positivt mottatt. Det oppfordres til at man diskuterer dette videre i programrådet og søker å finne konkrete tiltak for å fremme studentmobilitet.

Studieprogrammet opplever en nedgang i studenttallet. Fra 2020 til 2024 er de nesten halvert.

Litteratur fra 1900	Oppmeldte studenter
2020	141
2021	118
2022	111
2023	99
2024	78

Programrådet for nordisk har diskutert utfordringen med rekruttering. De foreslår tiltak for å styrke det sosiale miljøet, blant annet gjennom utflukter, samlinger og interaktive forelesninger. Det diskuteres også om obligatorisk oppmøte kan være en god løsning, basert på positive erfaringer fra NORD100. Når det gjelder rekruttering, legges det vekt på bedre synlighet gjennom nettsider og målrettet markedsføring, samt muligheten for å opprette et årsstudium i norrøn filologi.

Tiltakene som er diskutert er positive og fagmiljøet skal ha ros for å ta rekruttering og frafall alvorlig. Særlig de tiltak som involverer mer kontakt mellom studenter og faglærere oppfordres det til å gå videre med og tenkte ytterligere nytt rundt. I en rapport fra 2019 vises det til at sosial integrasjon med andre studenter kun har liten innvirkning på redusert frafall. Økt sosial integrasjon med ansatte derimot medfører en signifikant lavere sannsynlighet for å falle fra:

«Mange studiesteder legger til rette for at studentene skal møtes og være sosiale, uten at det nødvendigvis er fagansatte til stede eller at det er noe spesifikt faglig innhold på disse samlingene. Funnene i denne studien tilsier at de fagansatte har en viktig rolle dersom den sosiale integrasjonen skal forhindre frafall. Studieprogrammer bør derfor søke å inkludere fagansatte i større grad på de møtestedene og tilbudene som gis i løpet av studietiden.»¹

Disse tankene ble introdusert for ansatte på både språk og litteratursiden, samt studenter. Studentene kjente seg igjen i at det ikke var de som manglet sosialt nettverk med medstudenter som falt fra, men heller «de svake» og at nærhet til forelesere derimot ville vært positivt og kunne demmet opp for noe frafall. De fagansatte var positive til ideen, noen hadde egne erfaringer fra sin studietid. Programrådet har også foreslått å arrangere kveldsseminarer med faglærere til stede for å bedre studentenes eksamensforberedelser. Dette fremstår som et godt forslag som forener faglig og sosial interaksjon mellom studenter og faglærere og det oppfordres til å gå videre med det. Samtidig pekte de fagansatte på at slike tiltak vil kreve flere ressurser, og de diskuterte en mellomløsning der veiledning på arbeidskrav var en mulighet.

¹ <https://utdanningsforskning.no/artikler/2019/ny-betydningen-av-malbevissthet-og-sosial-tilhorighet-for-frafall-i-hoyere-utdanning/>

3) Evaluering av emner

Det oppleves å være en god sammenheng mellom de emner som inngår i studieprogrammet. Innføringsemnet NORD100 er godt beskrevet og får gode skussmål i samtale med studentene. Mappeevaluering fremstår for programevaluator som en god vurderingsform på et innføringsemne: det sikrer kontakt med fagansatte og viser hvordan studiet av nordisk språk og litteratur er forbundet. Gjennomsnittskaracteren på 3,9 (B) er også svært god.

NOLI102 fremstår også godt beskrevet, og med gode undervisningsformer. Bruken av muntlig eksamen fremstår klok, både for å skape variasjon i vurderingsformer, men ikke minst for å sikre enn tydeliggjøring av egenrefleksjon hos studentene tidlig i studiet. Karakteroversikten viser en bred bruk av karakterskalaen som ikke desto mindre ender i en god gjennomsnittskaracter (3,3).

NOLI103 om eldre litteratur har en emnebeskrivelse der undervisning i sakprosa, og denne genrens generiske betydning, trekkes frem. Beskrivelsen av emnet er tydelig, inspirerende og trekker frem arbeidslivsrelevans på en god måte. Emnebeskrivelsen kontekstualiserer også innholdet i emnet på en god måte:

Emnet bygger videre på kunnskapene fra [NOLI102](#) og er retta mot framtidige norsklærarar, språk- og litteraturkonsulentar og andre som har arbeid der språklege og litterære kvalifikasjonar er eit krav. Emnet skal gje ei solid litteraturhistorisk innføring som knytter skjønnlitteraturen til sosiale, kulturelle, idéhistoriske og biografiske tilhøve som er relevante for den einskilde teksten. Men emnet skal òg bidra til refleksjon kring litteraturhistoriografien, slik at ein ser litteraturhistoria si framstilling av periodar, kontinuitet og brot som uttrykk for pedagogiske grep og ideologiske strategiar.

Vurderingsformen er skoleeksamen med valgfri målform. Emnebeskrivelsen til NOLI103 fremstår eksemplarisk og kan gjerne tjene som inspirasjon for programmet som helhet.

NOSP104 har en god og yrkesfokuseret målbeskrivelse, men en noe tungt formulert og litt utilgjengelig læringsutbyttebeskrivelse. Det oppfordres til å gjøre denne noe enklere innholdsmessig med færre faguttrykk, noe enklere språk og færre kulepunkter. Vurderingsformen er skoleeksamen med valgfri målform og gjennomsnittskaracteren er høy (3.7).

NOSP105 «Språkhistorie og talemål» har en god mål- og læringsutbyttebeskrivelse. Vurderingsformen er fire timers skoleeksamen med nynorsk som målform. Det er positivt at målform er slått fast på forhånd (ikke loddtrekning) siden det gir forutsigbarhet, men fire timers skoleeksamen fremstår som svært kort. Gjennomsnittlig karakter er lav både 2024 (3,2), men også historisk. Det er også et emne som studentene i karakterweb har oppgitt at de opplever som vanskelig og med mye pensum, og som de generelt skårer lavt. I tillegg til å se på innholdet i emnet, kunne man også vurdere en annen vurderingsform for eksempel mappeevaluering med veiledning. Det kunne sikre at flere deltok på forelesningene (noe som i 2021 egevalueringen ble oppgitt som en utfordring) og ikke minst større grad av mestring. Siden emnet oppleves som vanskelig, bør det vurderes om man her kan la studentene velge målform – eventuelt på mappeevaluering skrive en oppgave på bokmål og én på nynorsk. Det anmodes om at man på språksiden vurderer måter å gjøre emnet lettere tilgjengelig også for å forhindre frafall. Kanskje er dette arbeidet allerede i gang? Karakterutviklingen er positiv etter at den i årene 2018-2023 har vært under 3 og helt nede på 2 (D). NOSP106 «Den nordiske språkgreina» har en fin

emnebeskrivelse. Vurderingsformen er to dagers hjemmeeksamen, og karaktersnittet er godt (3,7). Som med alle hjemmekamner, bør andre og/eller supplerende vurderingsformer drøftes i lys av utbredelsen av KI.

De obligatoriske emnene fremstår i alt overveiende som velfungerende. Arbeids- og undervisningsformer fremstår tradisjonelle og stødige (forelesning og seminar), og kunne vært noe mer varierte for eksempel ved bruk av digitale ressurser, case studier eller lignende. I samtale med studentene ble det trukket frem hvordan variasjon i forelesningen var positivt: De to ytterpunktene å utelukkende «lese fra manus i to timer» og svært stor grad av studentaktivitet ble begge trukket frem som negative erfaringer for de fire studentene. Studentene ønsket å få kunnskap fra foreleserne, hens egne refleksjoner om stoffet samt bidra noe selv i form av gruppearbeid eller annen studentdeltagelse.

4) Evaluering av vurderingsordninger

Vurderingsformene på BA-nivå fremstår som varierte og gjennomtenkte. Mappeevaluering i NORD100 trekkes frem som en særlig god løsning for et innføringsemne, da det sikrer kontakt med fagansatte og gir studentene en helhetlig forståelse av nordisk språk og litteratur (jfr kommentarer om nærhet til fagansatte for å forhindre frafall). Bruken av muntlig eksamen i NOLI102 vurderes som et godt valg, både for å gi variasjon i vurderingsformer og for å stimulere til egenrefleksjon tidlig i studiet. NOLI103, NOSP104 og NOSP106 har også veletablerte vurderingsformer, blant annet skoleeksamen og hjemmeeksamen, som ser ut til å fungere godt for studentene. Som programsensor merker jeg meg det som positivt at det benyttes en rekke ulike vurderingsformer gjennom programmet, noe som gjør de ferske studentene kjent med et bredt spekter og skaper variasjon i programmet som helhet.

For *NOSP105* Språkhistorie og talemål kan det derimot synes å være behov for en revurdering av vurderingsformen, da fire timers skoleeksamen i nynorsk nok vil kunne oppleves som krevende for mange studenter. Studentene var fornøyde med forelesningene (84%) og seminarene (80%), men misfornøyde med pensum, som de mente var for omfattende for et fem studiepoengskurs. Karakterfordelingen på eksamen var god, men bare ca 30 av 48 registrerte studenter var aktive. At langt flere melder seg opp til et emne i forhold til hvem som er aktive er noe som også litteratursiden av nordisk trekker frem som uheldig (og et gjennomgående trekk for både BA og MA-programmene). Faggruppen anbefales å diskutere hvordan man kan få mer reelle studenttall. Det foreslås å vurdere mappeevaluering med veiledning for å sikre bedre oppfølging og mestring, samt å gi studentene mulighet til å velge målform. Generelt vurderes vurderingsformene i studieprogrammet som solide, men det påpekes at undervisningsformene kan moderniseres noe, for eksempel ved større bruk av digitale ressurser og case-studier.

5) Oppsummering

Rapporten evaluerer BA-programmet i nordisk ved Universitetet i Bergen (UiB), og fremhever flere styrker samt noen områder for forbedring. Programmet har en godt strukturert oppbygging, med en god fordeling av obligatoriske emner og valgfrihet for studentene. Det er også fint at det er et bredt og variert utvalg av vurderingsformer.

- rekruttering og frafall er en utfordring ved UiB som i landet for øvrig, med en betydelig nedgang i studenttallet de siste årene. Forslagene for å bedre dette inkluderer å styrke det sosiale miljøet gjennom utflukter og samlinger, samt tiltak som obligatorisk oppmøte og kveldsseminarer for eksamensforberedelse. Fagmiljøet anbefales også å drøfte hvorvidt tettere kontakt mellom fagansatte og studenter kan innføres, da dette skal hindre frafall. Bedre markedsføring og synlighet, samt muligheten for å opprette et årsstudium i norrøn filologi, er også foreslått av programstyret for å tiltrekke seg flere studenter.

- studentmobilitet og internasjonalisering er et felt der både MA- og BA-programmet i nordisk ved UiB dessverre må vise til at utvekslingsandelen er lav. I samtale med studentene ble tiltak som økt tilgjengelighet av informasjon om det faglige utbyttet av utveksling, samt at faglærere deler egne erfaringer fra utenlandsopphold for å inspirere studentene til å delta i internasjonale muligheter trukket frem.

- samfunnsrelevans og arbeidsliv er områder der språkfagene er fremoverlente og har et tydelig fokus, noe som appellerer til studentene. "Pizza og prat"-arrangementet blir positivt omtalt av studentene og særlig sekvensen der to fagansatte intervjuet hverandre om egne yrkesvalg og karrierevei, ble trukket frem som noe som ga studentene selv motivasjon til å reflektere over egne.

- BA-programmet forholder seg i alt overveiende taus om KI (se MA-rapporten for mer informasjon om KI i akademia). Det oppfordres til at man i programstyret drøfter på programnivå, og involverer faglærerne i å reflektere i hvordan KI skal adresseres innenfor de enkelte emners lærings- og vurderingsformer

Rollen som fagfelle er givende og jeg er glad for at studenter og fagansatte tok seg tid til å møte meg medio mars. Ikke minst er jeg svært takknemlig for bistanden fra studierådgiver Veronica Christensen både praktisk, men også ved at hun har lest over rapportene og kvalitetssikret opplysningene.

Tromsø 21/3-2025

Linda Hamrin Nesby

Programsensorrappport

Masterstudiet i nordisk språk og litteratur ved Universitetet i Bergen

Professor Linda Hamrin Nesby, UiT Norges arktiske universitet, mars 2025

Kopi til instituttleder, programstyreleder nordisk og fagkoordinator litteratur Frode Helmich Pedersen og fagkoordinator språk Helga Mannsåker

1. Bakgrunnsinformasjon

Rapporten omfatter Masterstudiet i nordisk språk og litteratur for 2024. Rapporten er skrevet med utgangspunkt i «Veiledende mal for rapport for ekstern fagfelle» og «Retningslinjer for eksterne fagfeller ved Universitetet i Bergen». Den baserer seg ellers på følgende bakgrunnsmateriale:

- Studieplaner og emneevalueringer på nett beregnet for studenter
- Oppmeldingstillrapporter
- Vurderingsmeldingstill
- Studentevalueringer
- Tidligere programsensorrappporter 2013, 2015, 2023 og 2024
- Referat fra programstyremøter
- Oversikt sensorordninger
- UiBs kvalitetsbase
- Tredjepartsinformasjon; NOKUTs Studiebarometer og Samordna opptak

Møte med ansatte språk (Helga Mannsåker og Torodd Kinn) og ansatte nordisk litteratur (Frode Helmich Pedersen, Christine Hamm, Eirik Vassenden, Jørgen Sejerstedt, Marie Magnor og Anders Gullestad) 3. mars

Møte med studierådgiver Veronica Christensen 3. mars

Møte med fire studentrepresentanter (to fra andre semester lektor, to fra andre semester disiplin) 3. mars

Masterstudiet i nordisk språk og litteratur ble sist gang vurdert i 2024.

2. Evaluering av studieprogrammet

Masterstudiet i nordisk språk og litteratur er et to-årig studium som strekker seg over fire semestre. Første semester består av to obligatoriske emner i litteratur eller språk (30 stp), andre semester består av prosjektforbereende emne og ett av de obligatoriske emnene i litteratur eller språk, eller utveksling. Tredje og fjerde semester rommer masteroppgaven (60 stp).

Læringsutbyttebeskrivelsene (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse) fremstår dekkende og tydelige. Det er faglig god sammenheng i programmet, og studieprogrammets innhold og oppbygging virker å være godt tilpasset læringsutbyttet. Læringsutbyttet fremgår av studieplanen (som fremkommer som en klikkbar lenke nederst på programsiden).

Informasjonen om programmet som ligger ute på nettet er informativ, tydelig og lett å manøvrere i. Det gis en god beskrivelse av hvordan studiet er bygget opp, hvilke emner man må ta for å fullføre MA-graden samt grei oversikt over mulige emner (fint at de flytende emnene er ustyrt med informasjon om hvilke tema det har vært undervist i sist). Hjemmesiden til masterprogrammet gir også en god informasjon om hva man kan bli med nordisk MA. Det kommer tydelig frem at disiplinstudenter kun trenger ett års PPU for å kvalifisere til arbeid i skolen.

Studieprogrammets undervisnings- og vurderingsformer virker langt på vei å være tilpasset læringsutbyttet. I programmets generelle kompetansemål heter det at kandidatene «kan bidra til nytenking og innovasjon, særleg på felt der språk og litteratur står sentralt». Dette er et viktig mål som samtidig ikke direkte lar seg lese ut av emnebeskrivelsene som foreligger på nett. Det oppfordres til at faggruppen diskuterer hva som ligger i dette kompetansemålet og om det er mulig å uforme emner som tydeligere har en innovativ dimensjon og/eller redigere de eksisterende emnene i innovativ retning. Det vil være positivt for studentene etter å ha avlagt masterprogrammet i nordisk litteratur, å kunne vise til innovasjon som en generisk kunnskap de har tilegnet seg – både for de som tar fag på lektor, men ikke minst de som skal søke jobb med master i disiplinlaget.

Det nevnes på programmets hjemmeside fem land det er opprettet utvekslingsavtaler med (tre i Danmark og to på Island). Det er flott at det er lagt til lenke til ERASMUS-programmet. Det er imidlertid få som reiser på utveksling på masterprogrammet. Tallene viser at det ved MA nordisk UiB i snitt har vært 1(en) student årlig. Jeg intervjuet ingen masterstudenter og fikk dermed ikke mulighet til å drøfte dette med dem. Men på bakgrunn av intervjuene med BA-studentene og generelt foreslås det å informeres enda bedre via hjemmesiden om nytten ved slike opphold og om muligheten til å reise på også kortere opphold, eller konferanser. Masterstudenter om å søke om Erasmus-stipend på inntil 5000,- Det oppfordres til at fagansatte involverer seg tydeligere i å informere studentene i forelesning eller andre fora om det faglige utbyttet av mobilitet og spesifikt peker på universitet som har kompetanse på særlige tema innen nordistikk. Det er grunn til å tro at årsakene til at studenter velger bort utenlandsopphold kan ha likhetstrekk for BA og MA-studenter. Andre årsaker til svak mobilitet diskuteres derfor under punktet internasjonalisering og mobilitet i årets Programevaluering av BA i nordisk UiB.

Om vi ser på oppmeldingstall har rekrutteringen til master i nordisk har vært synkende de siste fire årene (mastergradsoppgave for nordisk språk og litteratur – antall oppmeldte):

2024 vår 41/høst 7 (47)

2023 vår 37/høst 16 (totalt 53)

2022 vår 46/høst 22 (totalt 68)

2021 vår 50/høst 27 (totalt 77)

Det er grunn til å være oppmerksomme på en varslet fortsatt negativ utvikling grunnet generell svak rekruttering til humanistiske fag, både lektor og disiplin. Faggruppen er oppmerksomme på dette, men synes ikke å ha noen strategi for å møte de forventede små studentkullene utover det de allerede gjør. Programsensor foreslo å vurdere en tydeliggjøring av nordiskfagets arbeidslivsrelevans i emnebeskrivelser, undervisningskrav, arbeidskrav, vurderingsformer mm. Forslag om å ha økt fokus på arbeidslivsrelevans både på lektro og i disiplinlaget imøtekommes

pt i større grad av de ansatte ved nordisk språk, enn hos mange av de ansatte ved nordisk litteratur. Det oppfordres til at faggruppen diskuterer en felles strategi for fremtidig rekruttering, både for lektor og disiplin, der økt synliggjøring og implementering av arbeidslivsrelevans vurderes som ett tiltak.

Studiebarometeret for 2024 viser kun tall fra lektorutdanning med master i nordisk – masterprogrammet i nordisk språk og litteratur har for få svar til å vise svardata. Dette er uheldig og faggruppen oppfordres til å legge til rette for at studentene skal svare. Enten ved å minne dem hyppig på om dette i forelesninger og seminarer, i Canvasrommet, eller også sette av tid i en avsluttende time. I en evaluering om Studiebarometeret fra 2022 heter det «Evalueringen indikerer at den bidrar med størst merverdi for lærestedene i Norge, men også for NOKUT og regjeringen, som bruker resultatet fra undersøkelsen som et viktig kunnskapsgrunnlag. Merverdien for studentene er mer begrenset».¹ Slutningen er kanskje vel pessimistisk; dersom studiebarometeret brukes av instituttet og faggruppen som et veiledende styringsverktøy, samt som kunnskapstilfang for regjering og NOKUT vil resultatene derfra åpenbart kunne komme studentene til gode.

Universitetet i Bergen har sin egen studiekvalitetsdatabase. For masterprogrammet i nordisk er den ikke helt oppdatert mht egevalueringer – ingen evalueringer fra 2024 foreligger i databasen.

3) Evaluering av emner

Nordisk tilbyr en rekke emner, der to er obligatoriske. Studentene skal elles velge tre emner. Studieåret 2024 ble det undervist i følgende valgbare emner:

Vår:

- NOLI312 Nordisk: Litterært masteremne D. Nordisk lyrikk fra romantikken til i dag. Undervisningsform er ikke spesifisert. En ukes hjemmeeksamen der målform avgjøres ved loddrekning. Snittkarakter er 3,5 (B/C)
- NOSP315 Nordisk: Språkleg masteremne C. Språk og overtaling. Undervisningsform er forelesning og seminar. Vurderingsform er 6 timers skoleeksamen på valgfri målform. Dette emnet fremstår svært aktuelt og arbeidslivsrelevant; både for lektorstudenter som får innføring i praktisk retorikk noe de har mye bruk for i videregående skole. Men også som høyst aktuell generisk kunnskap. Ikkje tilgang på karakter.²

Høst:

- NOLI311 Nordisk: Litterært masteremne C. Knut Hamsuns estetikk og ideologi. Forelesning og seminar. Vurderingsform: En ukes hjemmeeksamen der målform avgjøres ved loddrekning. Gjennomsnittelig karakter høst 2024 2,67 (svak C). Noe nedgang fra 2023.
- NOLI322 Nordisk: Litterært masteremne B. Prekariat, prekarisering og prekært liv i skandinavisk samtidslitteratur. Undervisningsform er forelesning og seminar.

¹ https://www.nokut.no/globalassets/studiebarometeret/sluttrapport_nokut_studiebarometeret_220616.pdf

² Gjennomsnittelig karakter er hentet fra Karakterweb <https://www.karakterweb.no/uib/nosp312>

Vurderingsform er veiledet semesteroppgave samt muntlig der de to gis egne karakterer (6740). Målform ved loddrekning.

- NOSP313 Nordisk: Språkleg masteremne B. Språket som redskap for tanken. Fin, kreativ emnebeskrivelse som illustrerer tema forbilledlig og også viser samfunnsrelevans. Undervisningsform er forelesning og seminar. Det opplyses her om at man tar hensyn til studentenes langpraksis. Vil det si at ikke alle emnene som tilbys gjør det? Dette er i så fall noe som bør diskuteres da det i realiteten utelukker lektorstudenter fra emnet. Vurderingsform er semesteroppgave og muntlig med egne karakterer. Valgfri målform.
- NOSP316 Nordisk: Språkleg masteremne D. Nyere forskning på variasjon innen nordiske språk (morfologi og syntaks). Undervisningsformen er forelesning og seminar. Vurderingsform er en ukes hjemmeeksamen med valgfri målform. Gjennomsnittlig karakter 3,4 (C/B)
- NOLI307 Nordisk: Litterær analyse og teori. Veiledet semesteroppgave. Ikke meldt inn karakter.

Emnenes forventende læringsbytte fremstår dekkende og tydelig. Også pensum fremstår tilfredsstillende, og det sammen virker emnenes totale arbeidsmengde. Vurderingsformene varierer på en hensiktsmessig måte i forhold til studentenes forventede læringsutbytte.

Faggruppen bes vurdere hvorvidt det bør innføres muntlig ved hjemmeksamen/semesteroppgave på bakgrunn av tilgangen og utbredelsen av KI i studiehverdagen. Dette for å sikre studentenes eget kunnskapstilfang og evne til resonnering uten noen bruk av kunstig intelligens. Det anbefales også, som nevnt over, at bruk av KI nevnes i vurderingsbeskrivelsene. Det finnes en nettside ved UiB som gir oversikt over de vanligste verktøyene basert på generativ kunstig intelligens og rammene rundt bruken av disse verktøyene ved UiB og det anbefales at de fagansatte setter seg inn i og integrerer dette i utvikling og praktisering av emner.

Programevaluator merker seg også at det er ulik praksis med hensyn til målform: litteratur praktiserer vurderingsformer der målform avgjøres ved loddrekning, mens språksiden i større grad lar studentene velge. Dette har vært diskutert tidligere og det har vært vist til hvordan loddrekning kan skape stress grunnet uforutsigbarhet hos studentene. Ordningen med loddrekning anmodes om å revurderes ut fra et studentperspektiv.

En generell utfordring for mange av emnene er at det meldes opp langt flere studenter enn de som faktisk tar eksamen og følger undervisningen. Dette kan gjøre det vanskelig å planlegge undervisning særlig innledningsvis i semesteret. Dette gjelder ikke kun for masterprogrammet i nordisk ved UiB, men også ved flere andre institusjoner. Faggruppen kan sammen med studierådgiver diskutere årsaker og eventuelle måter å få oppmeldingstallene reelle.

Gjennomføringssprosenten på masterprogrammet er tilfredsstillende.

4) Evaluering av vurderingsordninger

Studentene får god informasjon om vurderingsordningene. =røving og vurdering av studentenes forventede læringsutbytte gjennomføres på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingsordninger i studieprogrammet er hensiktsmessig sammensatt for å oppnå

studieprogrammets samlede læringsutbytte. Samtlige emner der evaluator har fått tilgang på gjennomsnittskarakter, virker tilfredsstillende.

Jeg har sett på bruken av en eller flere sensorer ved MA-programmet. Det er positivt at samtlige vurderingsordnigner involverer mer enn én intern sensor. Studierådgiver opplyser om at det etter vårsemesteret 2024 ble fagimiljøene ved fakultetet bedt om å redusere bruk av eksterne sensorer av økonomiske årsaker. Dette har ført til bruk av økt bruk av to interne sensorer per kommisjon for høsten 2024, særlig på språksiden. Det oppfordres til å planlegge bruk av sensorer for ett studieår av gangen og fordele ressursene til ekstern sensurerer likt mellom språk og litteratur.

Jeg velger å nevne KI også under dette punktet, men bruken av kunstig intelligens bør ses i sammenheng med studieprogrammet som helhet. Studentene kjenner til KI og bruker det i studiehverdagen og dette bør adresseres. I studiebarometeret for 2024 heter det:

I 2023 svarte 61 prosent av studentene at de brukte generativ kunstig intelligens (KI) i studiearbeidet. I 2024 har denne andelen økt til 81 prosent. Andelen som svarer at de bruker KI av og til eller ofte i studiearbeidet har økt fra 38 til 59 prosent. I 2024 la vi inn et nytt spørsmål om opplæring i bruk av KI-verktøy på studieprogrammet. 67 prosent av studentene svarte at de ikke har fått tilstrekkelig opplæring i bruk av KI-verktøy. Samtidig ser vi at de som får opplæring i KI-verktøy også i større grad bruker KI i studiearbeidet.

I dag er KI tilnærmet usynlig ved MA-programmet i nordisk ved UiB, selv om det har vært drøftet i programstyret. Det oppfordres sterkt til at man diskuterer hvordan man skal forholde seg faglig til KI i undervisning, veiledning og vurdering.

5) Oppsummering

- sensorbruk: Få oversikt over ressurser til ekstern sensur og planlegg for to semester om gangen. Se til at språk og litteratursiden får lik tilgang på midler til ekstern sensur.

- retningslinjer for KI mangler i både i programbeskrivelsen og på enkeltemner. KI bør adresseres for eksempel ved henvisning til den informasjonen om lovlige verktøy og kildebruk som ligger ute på UiBs sentrale side og som er myntet på studenter <https://www4.uib.no/for-studenter/dine-studier/regelverk-og-retningslinjer/studenters-bruk-av-kunstig-intelligens> Også i forbindelse med vurderinger bør KI diskuteres. Hjemmekesamen/semesteroppgave uten muntlig bør drøftes i lys av studentenes tilgang på KI. Generelt bør KI tematiseres i langt større grad for studentene. Bruk av KI i undervisning, arbeidskrav og vurderingsformer vil kunne gi et generisk utbytte for studentene.

- programmet oppgir å ha et innovativt siktemål. Dette er prisverdig, men fremkommer i dag ikke tydelig i noen av emnebeskrivelsene. Det oppfordres til at man diskuterer hvordan innovasjon kan innlemmes i programmet og mer spesifikt på enkeltemner.

Til slutt: Jeg har som programsensor hatt stor nytte av all skriftlig og tallmessig informasjon studierådgiver har gitt meg, samt hennes praktiske organisering i forbindelse med besøket i Bergen 3. mars. Jeg hadde også stort utbytte av samtalene med henne, de fagansatte og studentene. Optimalt skulle jeg gjerne også snakket med studenter på masterprogrammet, men forstår at det var vanskelig å få til på kort varsel.

Tromsø 21/3-2025

Linda Hamrin Nesby

Kommentar til ekstern fagfelle sine rapportar om programma BAHF-NOLIS og MA-NORD 2024

Av Helga Mannsåker, leiar for Programstyret for Nordisk

Bakgrunn: Programstyret drøfta rapportane på møtet 5. mai 2025 (sak 19/25). Styret gjorde der følgjande vedtak: «Programstyret godkjenner rapportane og leiar skrivar ein kommentar som skal leggst ved rapportane når dei blir arkiverte.» Det er i skrivande stund noko uklårt om dette vedtaket blei følgt opp av dåverande leiar for Programstyret, og noverande leiar har derfor skrive følgjande rapport på basis av det fyldige saksreferatet for sak 19/25, som dokumenterer diskusjonen Programstyret hadde på møtet. Rapportane har elles inngått som ein viktig del av grunnlaget for dei femårlege programevalueringane for BA- og MA-programma i nordisk språk og litteratur, som blir sende inn i revidert utgåve i desse dagar. Ei rekkje av punkta frå rapportane blir gjennomgått i større detalj der.

Kvar rapport blir kommentert enkeltvis nedanfor.

Kommentarar til BAHF-NOLIS-rapporten:

Det genrelle inntrykket frå er at denne rapporten var meir positiv enn rapporten for MA-programmet.

Ekstern fagfelle trekkjer fram at arbeidslivsrelevans bør snakkast meir om, og at studentane ho har snakka med, også ynskjer dette. Det er eit spørsmål om arbeidslivsrelevans høyrer heime i emneomtalar, slik som det vart foreslått av ekstern fagfelle. Ein merker seg at Pizza og prat-opplegget som blei heldt for fyrste gong i januar, var nemnt av studentar fleire gonger som eit veldig positivt tiltak for auka fokus på arbeidslivsrelevans. Dette skal Nordisk fortsette med, og endå eit Pizza og prat-møte skal etter planen leggst til slutten av haustsemesteret, som del av førstesemesteremnet NORD100.

Nordisk har dårlege tal på utveksling. Studentane som ekstern fagfelle snakka med, ynskjer informasjon om kva utanlandske institusjonar kan tilby dei. Dette meiner programstyret er for ressurskrevjande for både dei faglege og for administrasjonen å følge opp. Programstyret meiner også at det er unødvendig fordi Nordisk godkjenner dei aller fleste emne som studentar tek på utveksling. Studentane som reiser, møter velvilje hjå fagmiljøet. Norrønt har eit forslag: Oppfordre studentane til å ta kontakt med både fagmiljøet og administrasjonen for rettleiing om utveksling, og dette kan publiserast på nettsidene slik at studentane veit om denne moglegheita.

Ekstern fagfelle kommenterer også på gjennomføring i rapporten. Nordisk språk føreslår å tildele ein fagleg mentor til nye BA-studentar i tillegg til mentorgruppa dei er

del av. Denne faglege mentoren kan følgje nye studentar litt tettare opp for å hindre fråfall. Fagutvalet for norrønt nemner at dei alltid inviterer ein fagleg tilsett til arrangementa sine, og inntrykket er at dette er eit godt tiltak mot fråfall fordi det byggjer ned barrierar mellom studentane og dei faglege.

Vurderingsformene på BA-programmet vert generelt sett omtalte positivt av ekstern fagfelle, men eksamenen i NOSP105 får kritikk for å vere unødvendig krevjande. Ekstern fagfelle foreslår mappevurdering i staden for skuleeksamen, og dette synspunktet skal Nordisk språk ta med seg vidare i framtidige diskusjonar om emnet. KI-problematikk i samband med eksamen vert omtalt meir i tilknytning til MA-rapporten nedanfor.

Kommentarar på MA-NORD-rapporten:

Ekstern fagfelle etterspør ein tydeleggjering av arbeidslivsrelevans også for MA-programmet. Nordisk kan bli betre til å kople teori til arbeidslivsrelevans og snakke om kvifor teorien er viktig, og sette den i eit større perspektiv. Ekstern fagfelle skriv at dette kan nemnast i emneomtalene og diskuterast i undervisning det er relevant. (Sjå kommentar ovanfor om emneomtaler og arbeidslivsrelevans.) Det bør vere meir informasjon om arbeidslivsrelevans på studieplansidene på nett. Studentintervju med alumni om «kva dei har blitt» publisert på nett, er eit godt tiltak som bør vurderast, og generelt burde kontakt med alumni styrkast.

Ekstern fagfelle nemner at det er dårleg svarprosent frå MA-studentar på Studiebarometeret. Dette skyldast ein blanding av at det er for få studentar på programmet og for få av desse igjen som svarer. Faglærarane kan med fordel informere meir om Studiebarometeret i undervisninga når det er aktuelt.

Programstyret påpeiker ein feil på side 3 i rapporten: ekstern fagfelle skriv om lyrikkemne, men dette emnet går inneverande semester – det gjekk ikkje våren 2024, så det kan ikkje finnast nokon karakterar eller snittkarakter i det emnet ennå. Tala ekstern fagfelle refererer til, gjeld eit anna emne.

Ekstern fagfelle føreslår å innføre munnleg eksamen i tillegg til heimeeksamen for å motarbeide bruk av KI. Dette stiller fagmiljøa seg i utgangspunktet sterkt kritiske til. Ved UiB skal ein som regel berre ha ein vurderingsdel per emne, og to vurderingsdelar medfører auka ressursbruk. Fagmiljøa meiner at ein heller ikkje kan berre ha munnleg eksamen på master-programmet fordi det ikkje er tilstrekkeleg som vurderingsform på masternivå. Fagmiljøa meiner at bruk av KI så langt er tydeleg å oppdage, og at studentgruppa som bruker KI er liten, men dette vil sjølvstundt kunne endre seg i tida framover. Studentrepresentant for Nordisk meiner at mange studentar bruker KI, spesielt i litteraturemne, for å be om samandrag i staden for å lese, men at det ikkje blir mykje brukt på eksamen.

Programstyret ynskjer at KI blir sett opp som ei eiga sak til neste Programstyre-møte sidan dette genererer mykje diskusjon, og styret ser at det er behov for betre retningslinjer for KI.

Bergen, 2. mars 2026

Helga Mannsåker

Studiestyret ved Det humanistiske fakultet

Møte: 11.03.2026

SAK 11/26: Rapport frå ekstern fagfelle, tysk

Dokument i saka

- Rapport frå ekstern fagfelle, Beate Lindemann
- Kommentar frå programstyret til rapporten frå ekstern fagfelle

Bakgrunn for saka

Ekstern fagfelle i tysk, Beate Lindemann, har levert inn rapport for 2025 om korleis skape god samanheng mellom tyskemne og fellesemne på BA og/eller MA-nivå og korleis dette kan kommuniserast tydeleg til studentane. Rapporten blir lagt fram for studiestyret av undervisningskoordinator ved IF.

Forslag til vedtak

Studiestyret tar rapporten til orientering.

Heming H. Gujord
visedekan

Julie Alver Tønsaker
studiesjef

Rapport for året 2025 fra ekstern fagfelle Beate Lindemann (UiT) for faggruppe tysk / UiB

Tematikken som faggruppen for tysk ved UiB ønsket å få sett på i 2025 var:

- **Hvordan skape god sammenheng mellom våre tyskemner og «pålagte» fellesemner på BA- og/eller MA-nivå?**
- **Hvordan kan vi gjøre/kommunisere dette tydelig for studentene?**

I. Bakgrunnsinformasjon

Ekstern fagfelle hadde i august 2025 en innledende samtale med kontaktpersonen Kjetil Berg Henjum om tematikken og fikk der og da et første innblikk. I forbindelse med 2018-reformen ved HF-fakultetet skulle det utvikles og innføres såkalte *fellesemner* både på bachelor- og på masternivå. Fellesemnene skal henvende seg til studenter fra ulike fagområder og kunne inngå i ulike studieprogram.

Når det gjelder faggruppen tysk, er det særlig **tre fellesemne-tilbud** som ser ut til å være relevante:

1. SEK100 Sammenliknende europeiske kulturstudier
2. LES100 Les og skriv (1. semester-studium)
3. FRAMDI300 Felles didaktikk-kurs

Det gjøres oppmerksom på at kursbetegnelseene gjelder for campus-kurs, men at det også finnes tilsvarende kurs som digitale tilbud, med andre kurs-koder. Siden disse innholdsmessig ikke skiller seg fra campus-kursene, velger jeg her å bruke kurs-kodene til campus-kursene i omtalene.

Kurs 2 (LES100) er et kurs innenfor 1. semester-studiet som høsten 2025 startet med utvalgte fag/studieprogram, men ikke med tysk. For tyskfaget vil tilbudet ikke komme i gang før høsten 2026. Det var derfor ikke aktuelt å intervju ansatte og/eller studenter om deres erfaringer med kurset. Likevel ble kurset samtaletema under intervjuet med de ansatte. Det kommer jeg tilbake til senere.

Kurs 3 (FRAMDI300) blir gjennomført for første gang høsten 2025. I samråd med den berørte faglæreren i didaktikk og kontaktpersonen for faggruppen ble det bestemt at tilbudet og erfaringene fra tilbudet derfor ikke skulle inngå i denne rapporten.

Kurs 1 (SEK100) er derimot et kurs med en viss fartstid. Det ble i sin tid opprettet som et fellesemne med utgangspunkt i forskergruppen «Europas grenser». Forskergruppen er ansvarlig for innholdet og pensumet i kurset. Oppgaven som emneansvarlig gikk først på omgang, senere ble det en fast emneansvarlig. Det leses tekster på russisk, fransk, italiensk og tysk og i

oversettelse på norsk eller engelsk. Medlemmer fra forskningsgruppen og andre ansatte fra de ulike språkfagene har ansvar for hver sin del av undervisningen og pensumet.

Kurset er populært og trekker forholdsvis mange studenter, ikke minst fordi det kan tas av studenter med ganske ulik studiebakgrunn, bl.a. også av studenter som ikke studerer et fremmedspråk. I følge de to ansatte fra faggruppe tysk som har undervisningserfaring fra kurset, deltar det også alltid noen tyskstudenter på kurset.

II. Problemstillingen

Spørsmålsstillingen som faggruppen formulerte (se originalformuleringen øverst i teksten) retter oppmerksomheten først og fremst på «innpassingen» av fellesemnene i tysk-studiene. De ansatte oppfatter det på den ene siden som en utfordring å skape en «god sammenheng» mellom de «normale» tyskemnene og fellesemnene. På den andre siden er de opptatt av hvordan de kan kommunisere en slik sammenheng mellom disse emnene til studentene. Utfordringene ser altså ut til å være:

- a) Hvordan kan det skapes en god sammenheng mellom fellesemnene og de øvrige tyskemnene?
- b) Hvordan kan de ansatte tydeliggjøre denne sammenhengen for studentene?

Siden problemstillingen (i hvert fall i denne omgang) kun konsentrerte seg rundt kurset SEK100, ble det i oktober 2025 gjennomført et felles intervju med de to fagansatte som har undervisningserfaring fra kurset og i november 2025 med en student som nettopp tar kurset. Det var dessverre kun en student som stilte opp, men samtidig representerte vedkommende en «typisk» tyskstudent som tar kurset fordi «det var det som ble tilbudt» akkurat dette semesteret.

III. Noen grunnleggende tanker rundt fellesemner

HF2018-reformen ved UiB krevde at alle fag skulle ha minst ett fellesemne og at det derfor måtte settes i gang en utviklingsprosess med tanke på å finne bl.a. egnede samarbeidspartnere, egnede felles tema for kursene og egnet pensum.

Språkfagene ved UiB er, med noen få unntak, relativt små fag med få studenter. Fellesemner har dermed den fordel at de kan tas av mange studenter, dvs. langt flere enn «vanlige» fagemner, og at de dermed ser ut til være kostnadseffektive (flere studenter på samme kurs). Når undervisningen, for- og etterarbeidet samt eksamensarbeidet dessuten fordeles på flere ansatte fra ulike faggrupper, kan det eventuelt også vise seg å være en kostnadseffektiv løsning av den grunn (arbeidsdeling).

Fellesemner åpner også opp for at studentene arbeider med flere og andre tematikker enn det som fagmiljøet i deres eget studieprogram ellers ville kunne tilby, samt med tverrfaglige

konsepter som vanligvis ikke tilbys i studieprogrammene. Fellesemner kan dermed utgjøre en faglig og studieteknisk berikelse av studietilbudet.

Undervisningen innenfor fremmedspråktilbudene foregår normalt på målspråket.

Undervisningstilbudene (i svært vid forstand) skal ikke bare formidle (bl.a.) faglig kunnskap, men også bidra til at studentenes språkkunnskaper utvikles. Derfor er det viktig at studentene møter målspråket både skriftlig og muntlig og både reseptivt og produktivt så ofte som mulig i studietiden. Fellesemner reduserer mulighetene for å kunne bruke målspråket. Kursene har norsk (eller engelsk) som undervisningsspråk og mye av pensumet leses ikke på målspråket. Særlig for studenter som kun tar 60 ECTS i språkfaget, kan det være en ulempe at et kurs på hele 10 ECTS ikke bruker dette språket som undervisningsspråk.

Undervisere ved språkfagene er vant til å utvikle og deretter tilby kurs der de velger ut et tematisk innhold og et pensum som (i beste fall) danner en slags helhet sammen med de øvrige kursene for faget. Samtidig har underviseren full kontroll over egen undervisning og føler et ansvar for at kurset oppfattes som en egen avrundet helhet. Det ligger i sakens natur at fellesemner ikke vil kunne leve opp til dette. Når kurset gis av ulike ansatte fra ulike språkfag, blir det vanskeligere å få til en helhetsfølelse for selve kurset og å sikre at kurset kan inngå som en viktig del i studietilbudet til det enkelte språkfag.

Fellesemner kan derfor ses på som

- a) mulige «sparetiltak»;
- b) en unik mulighet for å utvide de tematiske tilbudene innenfor de enkelte studiefagene;
- c) en mulighet til å åpne studentenes blikk mot tverrfaglig arbeid.

Samtidig utgjør de uten tvil

- d) en stor utfordring med tanke på å kunne være tilpasset det enkelte språkfags og dets studenters faglige behov;
- e) en stor utfordring med tanke på å kunne tilby muligheter for den enkelte språkstudent til å bruke målspråket.

IV. Erfaringer fra undervisere og student

De to ansatte med erfaring fra kurset SEK100 har blitt «delaktige» i kurset via sin forskningsgruppe «Europas grenser» og forskningsgruppens ønske om å tilby et felles undervisningsemne for studenter fra ulike språkfag. Dette er en svært viktig forutsetning som bør understrekes. Fellesemnet bygger på felles og tverrfaglige forskningsinteresser, er forskningsbasert og gjenspeiler et felles ønske om å la studentene arbeide i et tverrfaglig fellesskap og over faggrensene med utvalgte temaområder (fra forskningsgruppen). De ansatte forteller at samarbeidet mellom foreleserne og mellom studentene fungerer bra og at det også fungerer å arbeide med tekster som noen av studentene har lest i original og andre i oversettelse. All den tid også studenter fra ikke-språkfag ved HF deltar på kurset, blir det lite fokus på språkene som fremmedspråk, på relevante land som målspåkland og kulturer (i vid forstand) som målspakkkulturer. De ansatte påpekte dette spesielt. Undervisning og pensum kan ikke tilpasses tyskstudentene (eller studenter fra andre fremmedspråk) og kan ikke trekke veksler på andre kurs som studentene har avlagt tidligere. Dermed ser det ut til å fungere som et slags allround-kurs som skal passe for alle, men muligens ikke helt passer for noen.

De ansatte står dermed foran et to-delt dilemma:

- a) De kan ikke tilpasse kurset eller sin egen kurs-andel til tyskstudenter og bygge på tidligere kurs for tyskstudenter siden det også deltar studenter fra andre fag. De kan dermed ikke trekke linjer fra tidligere kurs ved faggruppen.
- b) De kan senere, dvs. etter semesteret med SEK100, ikke trekke linjer til kurset fordi kurset ikke er obligatorisk og rett og slett ikke alle tyskstudenter tar dette kurset i 3.semester. Dermed kan kurset og ikke minst kursets innhold føles litt som «falt mellom to stoler».

Tyskstudenter som tar SEK 100 leser to av pensumtekstene på tysk og skriver også den obligatoriske oppgaven og eksamen på tysk. Det er her studentene vil kunne se tilknytningen til sitt eget tyskstudium og der de, ved siden av det faglige arbeidet, også vil kunne utvikle sine språkkunnskaper.

De ansatte opplyser at arbeidsbelastningen med kurset er stort: Det må legges opp et passende pensum på tysk for tyskstudentene og på norsk/engelsk for de øvrige studentene. Den obligatoriske oppgaven krever mye veiledning og det kreves kontinuerlige tilbakemeldinger etter hvert som studentene kommer i gang.

De ansatte oppfatter det som problematisk at kurset oppleves litt som en «øy» i studiene til de enkelte studentene – uten «landforbindelse» til tidligere fag-studier og senere kurs og studieløp. Kurset teller innenfor et bachelor-løp med sine 10 ECTS uten at det blir tydelig hvordan kurset inngår i helheten av f.eks. et tysk-studium. Spørsmålet blir da hvordan man kan bygge broer.

Som tidligere nevnt har studenten som ble intervjuet, tatt kurset fordi det var det kurset som ble tilbudt og som ga de 10 ECTS som studenten trengte. Hen oppfattet deler av kurset som interessant og relevant for studenten personlig, men som lite relevant i det aktuelle

utdanningsløpet som studenten tar. Hen understreket at det var «kult» å møte så mange studenter og mange studenter fra andre fag i et felles kurs, men at hen så absolutt ville ha foretrukket å ha et tyskspråklig kurs med fokus på målspråkkultur/-litteratur. Hen kunne ikke se noen linjer til tidligere kurs i eget tysk-studium og så heller ingen sammenhenger med de to tysk-kursene som går parallelt. Hen oppdaget heller ingen virkelige sammenhenger mellom de enkelte delene av kurset SEK100 og savnet rett og slett en rød tråd. Samtidig understreket hen betydningen av å ha lest og arbeidet med de to tyskspråklige Kafka-tekstene. Det ga god mestringsfølelse og språklig selvtillit, samtidig som hen var tydelig på at hen var «sikker på at jeg ikke har bruk for denne kunnskapen i framtiden».

Kort sammenfattet kan det holdes fast at også studenten oppfattet fellesemnet som en «øy uten landforbindelse».

I intervjuet med de ansatte kom samtalen også inn på kurset LES100. Som sagt tilbys kurset høsten 25 ikke for tyskstudenter, men det planlegges en start høsten 26. LES100 setter fokus på lesing, skriving og KI-kompetanse og tilbyr bl.a. aktiviteter som innebærer lesing og skriving av «akademiske tekster». Begge ansatte påpekte at kurset (foreløpig) ikke er tilrettelagt for studenter innenfor fremmedspråk. Disse studentene møter i parallelle kurs i sitt språkfag ingen «akademiske tekster». I den videre planleggingen av kurset LES100 vil man måtte finne fram til en kursvariant for nettopp fremmedspråkstudenter og deres behov. Det er viktig å ha nok fokus på at språkstudenter befinner seg i en språklæringsprosess, noe som bl.a. krever en kompetent oppfølging med tanke på lesing og skriving av tekster på fremmedspråket.

V. Tanker rundt endringsforslag

Fellesemner er sannsynligvis kommet for å bli. I beste fall åpner de for et fruktbart tverrfaglig samarbeid mellom fagkollegaer fra ulike fag og til en innføring i tverrfaglig arbeid for studenter fra ulike fag.

Hvorvidt slike tilbud er kostnadseffektive fordi de henvender seg til deltakere fra ulike fagområder og trekker «store» studentgrupper, bør undersøkes og evalueres internt ved UiB. Det at de ansatte nevner stor arbeidsbelastning som ikke gir tilsvarende uttelling i pliktarbeidsavregningen, bør det sees nærmere på. Særlig veiledningsarbeidet blir ikke mindre omfangsrikt av at undervisningen deles mellom flere ansatte.

Både de ansatte og studenten påpeker at det er vanskelig å se noen sammenhenger med tidligere kurs innenfor tysk-faget og å få øye på noen linjer som ble trukket tidligere. Her vil det kunne hjelpe om tyskkurs, særlig innenfor litteratur og kultur, i semestrene før og parallelt med SEK100 nettopp tydelig understreket slike linjer og viste (framover) mot kurset SEK100. På denne måten vil kurset SEK100 kanskje kunne framstå tydeligere som en del av et helhetlig tysk-studium, samtidig som det ville bli mer nærliggende for studentene å velge kurset.

Selv om kurset er sammensatt av flere ulike komponenter og henvender seg til en fullstendig heterogen studentgruppe med og uten forkunnskaper innenfor litteratur og kultur og de aktuelle

fremmedspråkene, burde det likevel være mulig å bygge inn slike linjer til tidligere og kommende tysk-kurs (og kurs fra de andre språkene) som en selvfølgelig del av kurset. Ved å trekke slike linjer bygger man broene for språkstudentene til eget språkfag der de (forhåpentligvis) vil kunne finne anknytningspunkter. For studenter med en annen studiebakgrunn kan det legges ut (lettlest) sekundærlitteratur o.l. En slik framgangsmåte vil nok **forfordele** språkstudentene, men samtidig også sikre at nettopp disse opplever fellesemnet som et viktig og relevant kurs i deres studieforløp.

Dessuten vil man kunne tenke seg at det eventuelt kunne tilbys parallelle (eventuelt digitale) arbeidsgruppemøter for de enkelte fremmedspråkene der f.eks. tyskstudentene sammen med en masterstudent e.l. arbeidet med kursets tematikk med sterkt fokus på tyskstudiene. Sannsynligvis ville allerede 2-3 slike arbeidsmøter kunne hjelpe med å vise studentene kursets plass i tyskstudiene, samt linjene til tidligere og fremtidige kurs. Dessuten ville de gi studentene anledning til å bruke målspråket oftere enn nå.

VI. Oppsummering

Fellesemnet SEK100 oppleves per i dag som et slags løsrevet undervisningstilbud innenfor rammene av tysk-tilbudene. Denne opplevelsen deler ansatte og studenter. I framtiden skal også fellesemnene LES100 og FRAMDI300 ha sin faste plass i dette undervisningstilbudet. Om man ønsker å unngå at også disse emnene oppleves som løsrevet og uten direkte tilknytning vil det i første omgang være viktig å ha fokus på kursinnholdets relevans for tyskfaget og på løsninger som vektlegger og synliggjør kursets betydning for tyskstudienes helhet. Kursinnholdet bør i minst mulig grad framstå som (eller være) en kompromissløsning der relevansen for tyskstudiene som helhet nærmest er «usynlig» for studentene.

Når fellesemner gis, må det være legitimt å trekke linjer til tidligere og fremtidige kurs innenfor de enkelte språkfagene. Slike linjer bør uttrykkes eksplisitt – både i kursdokumenter som emnebeskrivelser og pensumlister, men også i selve undervisningstilbudet. Det er neppe lurt å forutsette at studentene oppdager slike linjer på egenhånd. Også før, parallelt og etter et fellesemne bør det eksplisitt henvises til viktig kunnskap fra kurset (og andre kurs).

Arbeidsgrupper for studenter som veiledes av f.eks. en masterstudent, vil dessuten kunne brukes for å styrke sammenhengen mellom kursene som helhet og mellom fellesemnet og de øvrige fagkurs. Slike arbeidsgrupper vil både kunne bidra til å trekke linjer og til å gi anledning til å bruke målspråket i et trygt læringsmiljø.

Tromsø, 14. november 2025

Det humanistiske fakultet

Dato
10.02.2026

Referanse
2015/790

Uttalelsene fra Programstyret for tysk om ekstern fagfellerapport for 2025

Ekstern fagfelle Beate Lindemann leverte sin eksterne fagfellerapport for 2025 i november 2025. Det oppgitte temaet for 2025 var dette:

- Hvordan skape god sammenheng mellom våre tyskemner og «pålagte» fellesemner på BA og/eller MA-nivå?
- Hvordan kan vi gjøre/kommunisere dette tydelig for studentene?

Siden det per HS2025 bare er SEK100 som er et egentlig fellesemne med noen års drift, konsentrerer rapporten seg om dette emnet. Det blir behandlet gjennom generelle betraktninger av fordeler og ulemper med fellesemner, intervju med Birger Solheim og Torgeir Skorgen (som er de fra tysk som har undervist på SEK100) og intervju med en student som tar SEK100 høsten 2025. Helt kort oppsummert opplever SEK100 både av ansatte og (den ene) studenten som «et slags løsrevet undervisningstilbud innenfor rammene av tysk-tilbudene». Rapporten oppfordrer til å forsøke å trekke linjer fra tyskemnene i vårsemesteret til SEK100 og mellom SEK100 og de andre tyskemnene i samme 2 semester. Det vil «være viktig å ha fokus på kursinnholdets relevans for tyskfaget og på løsninger som vektlegger og synliggjør kursets betydning for tyskstudienes helhet».

Programstyret for tysk tar rapporten fra den eksterne fagfellen 2025 til etterretning. Faget skal arbeide for å styrke sammenhengen mellom SEK100 og tyskemnene.

NB! Lindemann bruker feil emnekode for fellesdidaktikkemne, FRAMDI300. Den riktige emnekoden er FRAMDI100-P. Og for ordensskyld, vil vi presisere at på s. 4 av rapporten punkt b) med «tyskstudenter» menes studenter som tar emner på tysk, dvs. at SEK100 ikke er obligatoriske for disse, kun for programstudentene.

Fagkoordinator: Kjetil Berg Henjum

Med vennlig hilsen

Deirdre C. P. Smith
studieleder

Gita Pattanaik Rongevær
seniorkonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.

Postadresse
Universitetet i Bergen
Institutt for fremmedspråk
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Gita Pattanaik Rongevær
Telefon: 55589421
Mobil:
E-post: Gita.Rongevær@uib.no

Studiestyret ved Det humanistiske fakultet

Møte: 11.03.2026

SAK 12/26: Studieporteføljeprojektet – nye spesialiseringar og fellesemne

Bakgrunn for saka

15. januar var frist for innsending av ny studieplan for BA-programma ved fakultetet, der endringar i tråd med Studieporteføljeprojektet var tatt inn:

- LES100 i første semester
- Fellesemne i spesialiseringa
- Breiddekomponent knytt til dei frie studiepoenga
- 200-nivå i 6. semester

Studie- og emneplanar er handsama på institutta, og blei lagt fram for studiestyret 28. januar 2026. Til dette møtet var det totalt fem studieprogram som ikkje la fram ny struktur, to av desse er framleis ikkje klare. På dette møtet vil studiestyret få lagt fram ny struktur (ev. inkludert fellesemne) for følgjande studieprogram:

- BAHF-KUN
- BAHF-NOFI
- BAHF-TEAT

Instituttet sjølv legg fram spesialiseringane i dei nye studieprogramma for studiestyret, og presenterer fellesemne som skal inngå. Emneomtalar for fellesemne ligg ved innkallinga. Merk at det kun er lagt ved emneomtalar for fellesemne der det er samarbeid mellom to eller fleire fagmiljø. Emneomtalar for emne som er importert frå ei anna spesialisering blir ikkje lagt ved i sakspapira.

Sluttrapporten for projektet stadfestar at «Studiestyret har ansvar for godkjenning av reviderte emneomtalar, studieplanar, fellesemne og emnepakkar knytt til Studieporteføljeprojektet og skal følgje opp tiltaka som fakultetsstyret vedtar i projektet. Studiestyret har eit særskilt ansvar for å sikre studiekvalitet og felles implementering på tvers av institutt/senter.»

Dersom Studiestyret godkjenner dei nye spesialiseringane og fellesemna som er lagt fram på møtet, vil studieplanane for programma i sin heilskap leggest fram for godkjenning når emnepakkane er klare og programma har tilrådd emnepakkar.

Forslag til vedtak

Studiestyret godkjenner dei framlagde spesialiseringane og fellesemna.

Heming H. Gujord
visedekan

Julie Alver Tønsaker
studiesjef

Rapport for emne ARKUN105

Stadiuminfo:	Klar for FS-klarering (S3)
Sist endret:	02.03.2026 Signe Nilssen (sni043)
Opprettet i EpN:	Ja

Generelt

Emnekodeforslag	ARKUN105
Versjonskodeforslag	0
Tilknyttede campuser	
Studienivå	Grunnleggende emner, nivå I (100)
Administrativt sted	184.11.21.00 Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Studieansvarlig sted	184.11.21.00 Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Vekting	5.0
Vektingstype	Studiepoeng
Navn - bokmål	Innføring til kunst og teknologi i antikken, Bysants og tidlig middelalder
Navn - nynorsk	Innføring til kunst og teknologi i antikken, Bysants og tidleg mellomalder
Navn - engelsk	Introduction to Ancient, Byzantine, and early Medieval art and technology.
Forkortet	
Første undervisningstermin	2027 HØST
Siste undervisningstermin	
Første eksamenstermin	2027 HØST
Siste eksamenstermin	
Språk	
Emnetype	
Fleksibel finansiering	N
Studierettkrav	NULL

Rapportering

NUSkode (SSB)
Fag sortering
Studieprogram rapportering
Tilknyttede studieprogram

Vurdering

Antall forsøk lovlig	3
Gjelder fra termin	2025 HØST
Oppgave/avhandling	N
Vekt. på kar.utskrift	J
Kar. på kar.utskrift	J
Krev und.oppt første	J
Krev und.oppt alltid	N

Undervisning

Påkrevd Ja-svar	N
Beregn kval undervisningsmelding	J
Påkrevet akt.ønske	J
Ventelistenr	N
Aut. undervisningsmelding	N
Påkrevd fremmøte	N
Venteliste	N
Etteranmelding	Direktepåmelding via StudentWeb
Påmelding	Direktepåmelding via StudentWeb
Fjernund.status	Nei

StudentWeb

Oppmelding	J
Privatistmelding	N
Kontroll Fkrav	J
Enkeltemneopptak i Studentweb	N
Vurd.meld språk	J

Emneinfo

Mål og innhold

Nynorsk:

Emnet har som mål å gje ei innføring til kunst, arkitektur og teknologi i dei tidlege høgkulturane i Midtausten (Egypt og Mesopotamia), egeisk bronsealder, gresk og romersk antikk, det tidleg austromerske (bysantinske) imperiet samt tidleg mellomalder i Vest-Europa.

Val av tematiske tyngdepunkt kan variere frå semester til semester.

Læringsutbytte

Nynorsk:

Studenten skal ved avslutta emne ha følgjande læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kjenner til forskings- og utviklingsarbeid innanfor perioden
- kan oppdatere sin kunnskap innanfor perioden
- kjenner til periodens historie, tradisjonar, eigenart og plass i samfunnet

Ferdigheiter

Studenten

- kan nytte fagleg kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillingar og gjere greie for vala sine
- kan reflektere over eiga fagleg utøving og justere denne
- kan finne, vurdere og vise til informasjon og fagstoff og knytte dette til ein problemstilling
- kan nytte relevant fagterminologi innan temaet.
- kan vurdere og analysere faglitteratur

Generell kompetanse

Studenten

- kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgåver og prosjekt åleine og i gruppe
- kan presentere sentralt fagstoff som teoriar, problemstillingar og løysingar munnleg
- kan utveksle synspunkt med andre med bakgrunn innanfor fagområdet
- kan setje seg inn i ein omfattande faglitteratur og formidle kunnskap og synspunkt derifrå

Studiepoeng, omfang

Nynorsk:

5 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus)

Nynorsk:

Bachelor

Undervisningsspråk

Nynorsk:

Skandinaviske språk og/eller engelsk

Undervisningssemester

Nynorsk:

Haust

Undervisningssted

Nynorsk:

Bergen

Krav til forkunnskaper

Nynorsk:

Ingen

Anbefalte forkunnskaper

Nynorsk:

Gode kunnskapar i engelsk.

Studiepoengsreduksjon

Nynorsk:

Fullt fagleg overlapp (5 studiepoeng) med KUN131 og KUN105.

Krav til studierett

Nynorsk:

Emnet er ope for alle med studierett ved Universitetet i Bergen.

Arbeids- og undervisningsformer

Nynorsk:

Førellesningar og seminar.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Nynorsk:

Obligatorisk frammøte på minst 75% av seminarundervisning.

Dei obligatoriske aktivitetane er gyldige i undervisningssemesteret.

Vurderingsformer

Nynorsk:

Munnleg eksamen på 20 minutt.

Ein del av eksamen (10 minutt) er forberedd. 48 timar før eksamen får studenten tildelt ei oppgåve.

Eksamenssvaret kan leverast på norsk, svensk, dansk eller engelsk.

Karakterskala

Nynorsk:

A-F

Vurderingssemester

Nynorsk:

Haust.

Det er ny eksamen for studentar med gyldig fråvære på eksamen tidleg i vårsemesteret.

Litteraturliste

Nynorsk:

Pensum er på om lag 600 sider.

Litteraturlista vil vere klar innan 1. juli.

Emneevaluering

Nynorsk:

Evaluering blir gjennomført i tråd med Universitetet i Bergen sitt kvalitetssikringssystem.

Hjelpemiddel til eksamen

Nynorsk:

Ikkje relevant.

Programansvarlig

Nynorsk:

Programstyret for kunsthistorie.

Emneansvarlig

Nynorsk:

Fagmiljøa i kunsthistorie og arkeologi.

Administrativt ansvarlig

Nynorsk:

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier.

Kontaktinformasjon

Nynorsk:

studierettleiar@lle.uib.no